

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

вул. Шевченка, 5, м. Кропивницький, 25006, тел. 0502053092
E-mail: 02219398@mail.gov.ua, сайт: <http://librarychl.kr.ua/>, код згідно з ЄДРПОУ 02219398

«20» листопада 2025 р. № 436

На № _____ від _____ 20__ р.

**Керівникам бібліотек для дітей,
публічних бібліотек для дорослих,
що обслуговують дітей**

РЕКОМЕНДАЦІЇ Кіровоградської обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г. Шевченка до планування роботи бібліотек на 2026 рік.

Шановні колеги!

Планування – важливий процес організації роботи кожної бібліотеки. Діяльність бібліотек у 2026 році буде орієнтована на пріоритети, визначені державними нормативно-правовими документами, відповідні програми та плани заходів затверджені або розробляються і на обласному рівні. Нагадаємо про деякі з них:

«Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Закон України №2704-VIII від 25.04.2019 року); Стратегія популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» (розпорядження КМУ від 17.07.2019 р. №596-р) та обласна програма розвитку і функціонування української мови в Кіровоградській області на 2022-2027 роки (рішення Кіровоградської обласної ради від 23 грудня 2021 року №216);

Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 березня 2023 р. № 190-р) та відповідний **обласний план заходів** з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку читання (згідно якого необхідно включити до планів роботи бібліотек на 2026 рік участь у Всеукраїнському тижні дитячого читання, обласних турах Всеукраїнських конкурсів для дітей, заходах до Всеукраїнського дня бібліотек; Національному тижні читання від Українського інституту книги тощо);

«Про комплексну програму сприяння розвитку громадянського суспільства, інформаційної сфери та книговидавництва у Кіровоградській області на період до 2026 року» (рішення Кіровоградської обласної ради від 17 червня 2021 року №112) (заходи програми передбачають поповнення бібліотечних фондів місцевою книжковою продукцією та проведення на базі бібліотек заходів за участю видавців, письменників, літературознавців, спрямованих на залучення населення до читання та популяризацію вітчизняної видавничої продукції);

«Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р) та обласні плани з реалізації заходів (участь бібліотек у створенні безбар'єрного простору, проведенні інформаційно-просвітницької кампанії «Україна без бар'єрів»; як рухатися бібліотеці до безбар'єрності допоможе і **Довідник безбар'єрності** <https://bf.in.ua/> та «Методичні рекомендації щодо забезпечення населення доступними

культурними послугами в частині врахування потреб людей з інвалідністю» затверджені Наказом МКСК від 22.10.2025 №877 <https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/10/nakaz-877.pdf>);

Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» за ініціативи першої леді Олени Зеленської (на бібліотеки також покладається важлива місія щодо надання послуг з підтримки ментального здоров'я та стресостійкості відвідувачів–дітей та їхніх родин. Бібліотеки залучаються через проєкт «Бібліотеки як простір психосоціальної підтримки», який реалізує ЮНЕСКО і Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. Див. досвід «Збереження ментального здоров'я в публічних бібліотеках: нові можливості та послуги» (ч.1) <https://oth.nlu.org.ua/?p=10193>; матеріали сайту «Ти як?», зокрема, публікація «Діти і війна: поради батькам, які допоможуть вберегти ментальне здоров'я малюка» <https://howareu.com/materials/dity-i-viina>);

«Про затвердження плану заходів на 2024-2026 роки з реалізації Концепції охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року» (розпорядження КМУ від 24 червня 2024 року №572-р) та обласний План заходів з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я (розпорядження голови Кіровоградської ОВА від 29 жовтня 20-24 року № 1098-р);

«Про затвердження плану заходів з відзначення подвигів ветеранів війни, проявлених під час захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності України, на період 2023–2026 років» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. №269-р);

«Комплексна програма підтримки ветеранів війни, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, полонених військовослужбовців України та осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, у Кіровоградській області на 2025 – 2027 роки (на період дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування)» (затверджена розпорядженням начальника Кіровоградської обласної військової адміністрації від 17 грудня 2024 року №1244-р.);

Обласний операційний план заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року.

При плануванні та проведенні у бібліотеках заходів національно-патріотичного спрямування необхідно особливу увагу приділити заходам, приуроченим до державних свят; подій, пов'язаних із збройною агресією російської федерації проти України, а також спрямованих на підвищення рівня знань дітей та учнівської молоді про видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України, подвигів ветеранів та ветеранок війни, проявлених під час захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності України; формування у суспільстві відчуття вдячності та поваги до ветеранів, гідного вшанування пам'яті Захисників і Захисниць, які загинули за свободу і незалежність.

Звертаємо Вашу увагу на новоприйняті на рівні держави документи, зокрема:

- Закон України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» від 21 серпня 2025 року № 4579-IX (де надано визначення терміну російсько-української війни – Війна за Незалежність України);
- Стратегія розвитку культури в Україні на період до 2030 року, (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 року №293-р);
- зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 р. № 72 «Про затвердження Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні» (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2025 р. №632);
- Методичні рекомендації щодо забезпечення населення доступними культурними послугами» (Наказ МКСК від 22.10.2025 р. № 877);

- «Бібліотекар», професійний стандарт затверджено Наказом Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти від 10 березня 2025 року № 17;
- «Фахівець з бібліотечної справи», професійний стандарт затверджено Наказом Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти від 22.08.2025 №40.

Пріоритетні напрями діяльності бібліотек:

- ✓ формування української національної ідентичності, популяризація державних символів;
- ✓ ветераноорієнтованість у проведенні заходів національно-патріотичного спрямування;
- ✓ залучення дітей та підлітків до систематичного читання, набуття ними навичок критичного мислення;
- ✓ виховання любові до української мови, її популяризація та застосування у всіх сферах життя;
- ✓ інформаційна та цифрова грамотність (створення та організація на базі бібліотек хабів цифрової грамотності, допомога - посібник «Бібліотеки – Хаби цифрової освіти» підготовлений експертами ВГО Українська бібліотечна асоціація);
- ✓ залучення інвестицій в розвиток та модернізацію бібліотек, проектна діяльність;
- ✓ психологічна підтримка та соціальна інтеграція, зокрема внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та реінтеграція громад (роль бібліотек: бути платформою для інформаційної/освітньої підтримки переселенців (зустрічі, читання, залучення до заходів), надання доступу до ресурсів, допомога у соціальній адаптації);
- ✓ забезпечення безбар'єрності бібліотечних послуг;
- ✓ самостійне підвищення фахової компетентності, вивчення досвіду роботи інших бібліотек;
- ✓ представлення бібліотек у віртуальному середовищі (сайти, блоги, соціальні мережі);
- ✓ актуалізація бібліотечних фондів

Актуальною залишається робота над усуненням залишків радянських наративів у фондах, інформаційному просторі, назвах і комунікації бібліотеки. (Л. Лагута «Продовжуємо аудит простору і фондів» <https://oth.nlu.org.ua/?p=1188>).

Підходам до роботи бібліотекарів з деколонізації української літератури та бібліотечної справи присвячені матеріали дослідження «Книжки та автори. Путівник-конструктор з деколонізації», проведеного за підтримки УІК і презентованого на XV Львівському міжнародному бібліотечному форумі https://drive.google.com/drive/folders/1YTer9j63hyt5LUwkhCCw1nt0sfd1_B7H?fbclid=IwY2xjawNmr1NleHRuA2FlbQIxMABicmlkETewU0d6azNpWjg3WWJNb2NoAR5AUaCgu4FK2B11HbySH0X0_xNHRfyMYE2LDcVHLC-mZJh89FLvjg5SU-x60g_aem_dZWCIIJbjRySUwlZEsk9Mw

Український інститут національної пам'яті підготував:

«Перелік осіб та подій, що містять символіку російської імперської політики» <https://uinp.gov.ua/dekomunizaciya-ta-reabilitaciya/pereliku-osib-ta-podiy-shcho-mistyat-symvoliku-rosiyskoyi-imperskoyi-polityky>

«Перелік осіб та подій, що не містять символіку російської імперської політики» <https://uinp.gov.ua/dekomunizaciya-ta-reabilitaciya/perelik-osib-ta-podiy-shcho-ne-mistyat-symvoliku-rosiyskoyi-imperskoyi-polityky>

У числі календарних дат на 2026 рік нагадуємо, що 20 листопада у Всесвітній день дитини відзначається *День захисту дітей в Україні* (з 2025 року замість 1 червня) (Указ Президента України від 30 травня 2025 року № 355/2025).

ЮНЕСКО оголосило Всесвітньою столицею книги м. Рабат (Марокко), а до Календаря пам'ятних дат 2026–2027 років включені дві українські дати:

- 100 років від заснування Національного історико-культурного заповідника «Києво-Печерська лавра» (створений у 1926 році);

- 150-річчя від дня народження українського композитора і диригента *Миколи Леонтовича* (13 грудня 1877 року), автор «Щедрика» – різдвяної пісні, заснованої на українських народних мотивах, яка згодом поширилася світом під назвою Carol of the Bells.

Міжнародна рада з дитячої та юнацької книги (IBBY) ініціювала проведення Міжнародного дня дитячої книги **2 квітня**.

Книги-ювіляри 2026 року:

- 950 років з часу написання однієї з найдавніших писемних пам'яток давньослов'янської й давньоруської мови на теренах України «Ізборника Святослава» (1076).
- 465 років з часу написання визначної рукописної пам'ятки староукраїнської мови та мистецтва XVI століття «Пересопницьке Євангеліє» (1556 – 1561).
- 445 років з часу публікації першого повного видання Біблії церковнослов'янською мовою «Острозька Біблія» (1581).
- 300 років з часу публікації сатирико-фантастичної книги Джонатана Свіфта «Мандри Гуллівера» (1726).
- 210 років з часу публікації повісті-казки Ернста Теодора Амадея Гофмана «Лускунчик та Мишачий король» (1816).
- 200 років з часу публікації роману Джеймса Фенімора Купера «Останній з могікан» (1826).
- 195 років з часу виходу з друку роману Віктора Гюго «Собор Паризької Богоматері» (1831).
- 195 років з часу написання твору Миколи Васильовича Гоголя «Вечори на хуторі біля Диканьки» (1831).
- 185 років з часу видання поеми Тараса Григоровича Шевченка «Гайдамаки» (1841).
- 185 років з часу написання та публікації роману Джеймса Фенімора Купера «Звіробій або Перша стежка війни» (1841).
- 175 років з часу написання роману Германа Мелвілла «Мобі Дік, або Білий кит» (1851).
- 155 років з часу написання роману Льюїс Керрол «Аліса в Задзеркаллі» (1871).
- 150 років з часу написання роману Марка Твена «Пригоди Тома Соєра» (1876).
- 145 років з часу написання роману Карла Коллоді «Пригоди Піноккіо» (1881).
- 145 років з часу першої публікації роману Івана Яковича Франка «Борислав сміється» (1881).
- 135 років з часу написання збірки оповідань Артура Конан-Дойла «Пригоди Шерлока Холмса» (1891).
- 135 років з часу першої публікації повісті Михайла Петровича Старицького «Облога Буші» (1891).
- 130 років з часу публікації збірки Івана Яковича Франка «Зів'яле листя» (1896).
- 100 років з часу публікації повісті Алана Олександра Мілна «Вінні-Пух і всі, всі, всі...» (1926).
- 75 років з часу написання та публікації казки Джанні Родарі «Пригоди Цибуліно» (1951).
- 75 років з часу написання повісті Оксани Дмитрівни Іваненко «Рідні діти» (1951).
- 70 років з часу написання казки Отфріда Пройслера «Маленький Водяник» (1956).
- 65 років з часу написання твору Оксани Дмитрівни Іваненко «Тарасові шляхи» (1961).
- 60 років з часу написання книжки Богдана Йосиповича Чалого «Як Барвінок став героєм» (1966).

- 60 років з часу написання книжки Євгена Пилиповича Гуцала «Пролетіли коні» (1966).
- 60 років з часу першої публікації повісті Отфріда Пройслера «Маленький Привид» (1966).
- 55 років з часу написання драматичної поеми Наталії Львівни Забіли «Троянові діти» (1971).
- 50 років з часу написання повісті Григора Михайловича Тютюнника «Климко» (1976).
- 45 років з часу написання повісті-казки Всеволода Зіновійовича Нестайка «Незвичайні пригоди в лісовій школі» (1981).
- 45 років з часу першої публікації повісті Астрід Ліндгрєн «Роня, дочка Розбійника» (1981).
- 40 років з часу написання повісті Всеволода Зіновійовича Нестайка «Таємниця Віті Зайчика» (1986).
- 25 років з часу написання твору Еліни Іванівни Заржицької «Пригоди рожевого динозаврика та його друзів» (2001).

Звертаємо Вашу увагу на літературні дати, що відзначатимуться у 2026 році:

12 січня – 150 років від дня народження Джека Лондона (Джона Гріффіта Чейні) (1876-1916), американського прозаїка.

10 лютого – 60 років від дня народження Сергія Дмитровича Пантюка (1966), українського поета, прозаїка, перекладача, видавця.

24 лютого – 240 років від дня народження Вільгельма Карла Грімма (1786-1859), німецького казкаря, фольклориста.

25 лютого – 155 років від дня народження Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки) (1871-1913), української поетеси, перекладачки, громадської діячки.

3 березня – 95 років від дня народження Леоніда Михайловича Тендюка (1931-2012), українського поета, прозаїка, мариніста, фантаста.

9 березня – 212 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861), українського поета, художника, мислителя.

10 березня – 165 років від дня смерті Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861), українського поета, письменника, живописця, гравера, громадського та політичного діяча.

19 березня – 95 років від дня народження Емми Іванівни Андіївської (1931), поетеси, прозаїка українського зарубіжжя, художниці.

5 квітня – 120 років від дня народження Анатолія Івановича Шияна (1906-1992), українського прозаїка, казкаря.

21 квітня – 210 років від дня народження Шарлотти Бронте (1816-1855), англійського прозаїка.

2 червня – 55 років від дня народження Олега Вікторовича Майбороди (1971), українського дитячого письменника.

4 липня - 75 років від дня народження Петра Йосиповича Панча (Панченка) (1891-1978), українського прозаїка, драматурга, автора дитячих казок.

8 липня – 90 років від дня народження Валентина Лукича Чемериса (1936-2016), українського прозаїка.

21 липня – 120 років від дня народження Олени Іванівни Теліги (1906-1942), української поетеси.

28 липня – 160 років від дня народження Беатрікс Поттер (1866-1943), англійського прозаїка, художниці-ілюстраторки, казкарки.

27 серпня (за іншими даними 25) - 170 років від дня народження Івана Яковича Франка (1856-1916), українського прозаїка, поета, публіциста.

25 вересня - 60 років від дня народження Наталі Сомерс (1966), французького прозаїка, авторки пригодницьких творів для дітей.

7 листопада – 90 років від дня народження Миколи Степановича Вінграновського (1936-2004), українського поета, прозаїка.

12 листопада – 90 років від дня народження Миколи Федоровича Сингаївського (1936-2013), українського поета, перекладача, публіциста.

24 листопада – 200 років від дня народження Карла Коллоді (Лоренціні) (1826-1890), італійського прозаїка, казкаря.

5 грудня – 95 років від дня народження Григора (Григорія) Михайловича Тютюнника (1931-1980), українського прозаїка.

Також допоможуть при складанні річного плану роботи :

➤ *Пам'ятні літературні дати 2026 року:* інформаційно-довідковий матеріал укладений НБУ для дітей <https://chl.kiev.ua/mbm/Book/View/953#page/1/mode/2up>

➤ *Календар знаменних і пам'ятних дат Кіровоградщини на 2026 рік* http://librarychl.kr.ua/pro_bib/nah_vud_kalendar_2026.php

Матеріали, розміщені на онлайн-ресурсах:

➤ Кіровоградської ОДБ ім. Т.Г. Шевченка:

- вебсайт Кіровоградської ОДБ ім.Т.Г.Шевченка <http://www.librarychl.kr.ua/>

- блог «Фаховий меседж» <http://fahovuymassage.blogspot.com/>

- сторінка НМВ у фейсбук <https://www.facebook.com/nina.rastorgueva.54/>

➤ Сайт Українського інституту національної пам'яті <https://uinp.gov.ua/>

➤ Блог «Бібліокреатив» <https://biblio-yarmarok.blogspot.com/>

(містить креативні заходи представлені на ярмарок бібліотечних інновацій «БібліоКре@тиві-2025»);

➤ *Науково-популярний журнал «Бібліотека у форматі Д°»* <https://chl.kiev.ua/d0/>

Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка планує провести у 2026 році на обласному рівні:

➤ *Обласний семінар-практикум «Бібліотека для дітей: орієнтири на загальноосвітні тенденції»* (працівники бібліотек, що обслуговують дітей)

червень

➤ *Виїзний професійний діалог «Шляхи промоції читання дітей: точка зору бібліотекаря»* на базі ЦБД Олександрійської МЦБС

травень

➤ *Обласний онлайн-марафон інноваційного досвіду бібліотек, що обслуговують дітей* (до Всеукраїнського дня бібліотек)

вересень

➤ *Вебінари професійного спілкування* (для керівників та фахівців бібліотек, що працюють з дітьми)

I, IV кв.

➤ *Свято «Творчість об'єднує дітей»* (за участі переможців та лауреатів обласних турів всеукраїнських конкурсів «Лідер читання» та «Творчі канікули») до Дня захисту дітей в Україні

листопад

У партнерстві з НБУ для дітей:

➤ ***Всеукраїнські соціологічні дослідження:***

- «Інклюзивна література для дітей в колі читання користувачів спеціалізованих бібліотек України (для дітей, юнацтва)»; II-III кв.

- «Книга року - 2026».

IV кв.

➤ ***Всеукраїнське моніторингове дослідження*** «Незадоволений читацький попит на українську книгу: 2025 рік».

IV кв.

Всеукраїнські конкурси, проєкти з підтримки читацької активності та дитячої творчості:

- Міжнародний екологічний конкурс дитячого малюнка «Майбутнє планети у наших руках!»
січень-квітень
- Національний марафон «Діти України читають» до Всеукраїнського тижня дитячого читання. Тема року: «У світі пригод і фантазії»
лютий-березень
- Всеукраїнський тиждень дитячого читання
березень-квітень
- Всеукраїнський конкурс дитячого малюнка «Відважним воїнам і рідній Україні любов і шана вдячної дитини»
березень-жовтень
- Всеукраїнський конкурс «Лідер читання»
червень – вересень
- Всеукраїнський дитячий літературний конкурс «Творчі канікули»
червень-грудень
- III Всеукраїнський конкурс проєктів з надання культурних послуг юним мешканцям громад «БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ – ДІТЯМ»
липень-грудень

Інформуємо, що **норма робочого часу на 2026 рік** при 40-годинному робочому тижні в умовах воєнного стану (з урахуванням роботи у святкові дні) становить **2088 годин**. Щорічна відпустка складає у середньому 20 робочих днів, тобто 160 годин, на яку робота не планується, тому **робочий час для планування** роботи на 2026 рік на одного працівника – **1928 годин**. При складанні плану роботи рекомендується також залишати резерв робочого часу на кожного працівника у розмірі 4%, який передбачає відсутність працівника за тимчасовою непрацездатністю; втрати робочого часу у зв'язку з переключенням працівника з одного процесу роботи на інший, виконання позапланової роботи, не пов'язаної з напрямками основної діяльності бібліотеки в умовах воєнного стану. Нагадуємо, що **на період дії воєнного стану керуємося** нормами Закону України №2136, які мають пріоритет над Кодексом законів про працю України. У зв'язку з встановленням воєнного стану в Україні робота проводиться у святкові дні або може бути відміненою у разі його скасування, тому розрахунок робочого часу носить суто рекомендаційний характер.

Також щодо статистичних звітів за 2025 рік, крім звітних даних згідно форми 6-НК річна, просимо заповнити інші графи наданих таблиць та вказати кількість користувачів-дітей ВПО.

При плануванні роботи бібліотек на 2026 рік необхідно зосередитися на розвитку функцій і послуг, які відповідають потребам членів громади в умовах війни, зокрема дітей, але просимо врахувати запропоновані навчання з підвищення фахової компетентності та заходи обласного та всеукраїнського значення.

Директор

Таїса МАНЖУЛА